

Opgave 1

Wie gaat de tol betalen?

In de Randstad ontstaan elke werkdag files. De overheid zoekt naar maatregelen om deze filevorming tegen te gaan. Daarbij wordt onder andere gedacht aan vormen van rekeningrijden. Eén zo'n vorm is: een voertuig dat in de spits via de hoofdwegen de Randstad inrijdt wordt elektronisch geregistreerd en moet vervolgens een tarief betalen. Deze vorm van rekeningrijden zal naar verwachting invloed hebben op het gemotoriseerde woon-werkverkeer naar de Randstad, hier verder het forensenverkeer genoemd.

De overheid laat onderzoeken welke effecten rekeningrijden zal hebben op het forensenverkeer dat de Randstad binnenrijdt. Uit dit onderzoek komen voor de ochtendspits enkele gegevens zoals vermeld in tabel 1. Deze gegevens hebben betrekking op de situatie vóór het invoeren van rekeningrijden.

Gemiddelde afstand per forensenrit	25 kilometer
Gemiddelde prijs per forensenkilometer ¹⁾	0,32 euro
Gemiddeld aantal reisdagen per forens per week	4
Prijselasticiteit van de vraag naar forensenkilometers	-0,57

¹⁾ met prijs wordt in dit geval bedoeld: totale vervoerskosten

In haar plannen gaat de overheid vervolgens uit van de volgende prognoses voor de situatie in de ochtendspits, na invoering van het rekeningrijden. Per forensenreisdag zal er sprake zijn van één passage in de ochtendspits.

Gemiddelde prijs per forensenkilometer	0,46 euro
Verwachte verandering van het totaal aantal kilometers tijdens de ochtendspits ²⁾	forensenverkeer: - 25% zakelijk verkeer: + 27% ander verkeer: - 61%

²⁾ het totale verkeer wordt onderverdeeld in forensenverkeer, zakelijk verkeer en ander verkeer

- 2p 1 Geef een verklaring voor de verwachting dat het zakelijk verkeer toeneemt, indien deze vorm van rekeningrijden wordt ingevoerd.
- 2p 2 Laat met een berekening op basis van tabel 1 zien hoe de verwachte afname van het forensenverkeer uit tabel 2 bepaald is.

Als tarief per passage (het spitstarief) gaat de overheid uit van 3,5 euro. Belangenorganisaties van automobilisten zien liever een spitsvignet: een soort jaarabonnement voor het binnenrijden van de Randstad op werkdagen in de ochtendspits. Zij denken aan een vignet voor 742 euro per jaar.

De minister van Verkeer en Waterstaat is tegenstander van het vignet. Zij zegt: „Een spitsvignet past niet in ons beleid gericht op variabilisering van de autokosten.”

- 3p 3 Wat zal voor de forens met een gemiddeld aantal reisdagen voordeliger zijn: het spitstarief of het spitsvignet? Verklaar het antwoord met een berekening.
- 2p 4 Leg het standpunt van de minister uit. Maak in het antwoord gebruik van het begrip 'marginaal tarief per passage'.